

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, četrtek 7. septembra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Gospodarski stanovi se morajo uveljaviti

S sklenitvijo sporazuma je postalo aktualno tudi vprašanje preureditve naše države. S tem pa je tudi dana možnost, da se rešijo nekatera vprašanja, ki so že leta in leta na dnevnem redu vseh zborovanih gospodarskih stanov, pa naj bodo ta zborovanja v Zagrebu, Beogradu ali Ljubljani. Naj omenimo le nekatera teh najvažnejših vprašanj.

V prvi vrsti je treba tu omeniti vprašanje prodiranja tujega kapitala. Takoj v zvezi s tem je treba omeniti vprašanje kartelov, tujih zastopnikov in tujih potnikov, nadalje vprašanje kreditiranja gospodarstva, državnih centralističnih fondov, davčno vprašanje, ureditev krošnjarskega vprašanja ter nabavljajnih zadrug in v zvezi s tem tudi vprašanje privilegijev, ki so postali že prava jugoslovanska specialiteta. Takšnih in podobnih vprašanj je še vse polno in v večini teh vprašanj so naziranja slovenskih, srbskih in hrvatskih gospodarskih ljudi, zlasti pa trgovcev, skoraj identična, kar so jasno dokazali vsi trije trgovski kongresi v državi.

Vsa ta vprašanja jasno dokazujejo, da so gospodarski stanovi živo zainteresirani na tem, da se ta vprašanja rešijo. Brez vsega pa je jasno, da se ta vprašanja, pa naj bodo še tako nujna, ne bodo rešila sama od sebe, temveč mora biti tu kdo, ki se bo za rešitev teh vprašanj zanimal, ki bo skrbel, da bo zanimanje za ta vprašanja vedno živo. Samo po sebi se razume, da je to naloga gospodarskih ljudi samih. Kajti če se sami ne bodo zanimali za vprašanja, ki se tičejo predvsem njih, kdo pa naj se sploh še zanima za ta vprašanja.

Iz tega jasno sledi dolžnost gospodarskih stanov, da ne gledajo le od daleč, kako se bo naša država notranje preuredila, temveč da po možnosti čim bolj aktivno sodelujejo pri teh vprašanjih. Ker pa gospodarski ljudje nimajo nobenega političnega mandata, zato morejo sodelovati le indirektno, t. j. po svojih organizacijah in po svojem tisku.

Iz tega pa tudi že jasno sledi, kako velikanske važnosti je za vse gospodarske ljudi, kakšen vpliv in kakšno veljavo imajo njih stanovske in strokovne organizacije ter kako razširjen je njihov tisk. Moramo naravnost reči, da je pravična rešitev vseh gospodarskih vprašanj odvisna predvsem od ugleda in moči gospodarskih organizacij in njih tiska. Zato pa tudi noben gospodarski človek ne dela bolj proti svojim stanovskim interesom, kakor tisti, ki se ne meni za svoje organizacije, ki ne podpira svojega stanovskega tiska.

To velja sedaj, ko se naj zopet uveljavijo državljanske svoboščine, še v posebni meri. Takrat, ko odločuje samo nekaj ljudi, morajo dobri osebni stiki v mnogem nadomestiti tudi organizacije in tisk. Kadar pa veljajo državljanske svoboščine, postanejo organizacije in tisk glavno, takrat se uveljavljajo oni stan, ki se more opreti na močno in solidno organizacijo ter na dober tisk.

Najvažnejša naloga je zato za slehernega gospodarskega človeka, da dela za svoj tisk in za svoje organizacije, ker je v tem podla-

ga vseh uspehov. Kdor torej hoče, da se krošnjarsko vprašanje pravično reši, ta mora delati za svojo stanovsko organizacijo, ta mora ne le sam biti naročen na svoj strokovni list, temveč mu mora pridobiti še nove naročnike. Enako mora delati tisti, ki hoče, da se že enkrat nehajo razni privilegiji in zlasti privilegiji konsumov in nabavljajnih zadrug. Samo govorje-

nje tu ne pomaga, temveč treba je zagrabit za delo in podpreti tistega, ki vodi glavno borbo proti tem privilegijem. In to so organizacije gospodarskih ljudi, to je »Trgovski list«. Samo na ta način se dosežajo uspehi in nič drugače.

Pa še eno je potrebno: da so gospodarski ljudje složni in solidarni, da drug drugega podpirajo.

Ta solidarnost se ne sme omejiti le na Slovence, temveč mora obsegati tudi Hrvate in Srbe, vse gospodarske ljudi v državi. V tem je najmočnejše jamstvo, da bodo pri notranji preureditvi države interesi gospodarskih ljudi upoštevani.

V tem smislu je treba danes začeti delati, in sicer z vsa doslednostjo in odločnostjo!

južnovzhodne evropske države oz. na agrarne države Balkana.

To mnenje je napačno. Kdor je zasledoval razvoj nemških številko o potrošnji in uvozu, ve, da ne izvirajo rastoči nakupi Nemčije na jugovzhodu iz premaknitve trga, temveč so posledica strukturnih sprememb, nastalih iz povečanega konsuma, skratka iz gigančnega gospodarskega oživiljenja po l. 1933.

»Jugoslovanski kurir« piše nadalje: »Z gotovostjo moramo pričakovati, da bo Rusija s svojimi nizkimi cenami za kmetijske proizvode prisilila Nemčijo, da revizira svoje trgovinske pogodbe z malimi agrarnimi državami v južnovzhodni Evropi. Na drugi strani bo dobila Nemčija v Rusiji zopet svojega starega dobrega odjemalca svojih industrijskih izdelkov, kar bo neizogibno imelo bistveno reakcijo na blagovno zamenjavo z balkanskimi državami.«

Tudi to mnenje nikakor ni točno. Kajti Nemčija hoče v Rusiji nabavljati predvsem takšno blago, ki ga more dobavljati edino Rusija. In takšnega blaga je danes še zadosti. Nemško-ruski blagovni promet se bo po možnosti povečal. Rezerve Rusije pa so tako velike in tako mnogostanske, da dobave iz jugovzhoda kar najbolje dopolnjujejo.

Ne sme se pozabiti, da je sprejemljivost nemškega trga praktično neomejena. Že danes se vidi, pa naj se stvari obrnejo kakor koli, da Nemčija ne samo ne bo omejila svojih nabav od preizkušenih dobaviteljev, temveč jih bo nasprotno še povečala in razširila. Pri presoji strateškega položaja se vidi nad vse jasno, da je južnovzhodno ozemlje Evrope že naprej določeni dobavitelj Nemčije.

Če je dosedaj uvažala Nemčija samo 10 do 15 odstotkov vsega svojega uvoza iz južnovzhodne Evrope, potem bo ta odstotek gotovo še narasel v primeru resnih dogodkov. Mnogo bolj koristno bi bilo, če bi se južnovzhodne države pripravljale na to, da v takšnem primeru po možnosti nadomestijo druge dosedanje dobavitelje Nemčije.

Poleg tega ne bo nemška vlada nikdar mislila na to, da bi odstopila od sklenjenih dogovorov z južnovzhodnimi državami, ker so se ti za oba dela dobro obnesli. Kakor se je že spremenil položaj v zadnjih šestih letih, vendar Nemčija ni nikdar zamenjala svojih gospodarskih dogovorov z državami južnovzhodne Evrope, temveč jih je vsako leto še dopolnjevala.

Tudi včasih se pojavljajoče bojazni, da nemška industrija ne bi mogla dovolj dobavljati v južnovzhodno Evropo, ker da bo preveč absorbirana s produkcijo vojnega materiala, je popolnoma napačna.

Kajti vse to, kar je dosedaj dobavljala Nemčija drugim državam, ki v prihodnjih mesecih morda ne pridejo več v poštev kot kupci, je sedaj prosto za dobavo v južnovzhodne države. Poleg tega je v za primer vojne sestavljenem gospodarskem načrtu Nemčije za izvozno industrijo predvideno še mnogo boljše mesto kakor dosedaj.

Objavljamo članek nemškega lista, ki se zlasti zanima za gospodarske odnose Nemčije z jugovzhodnimi državami Evrope, le kot kronisti v informacijo svojih bralcev.

Nove skrbi naših lesnih izvoznikov

Lesni izvoz zastal

Na Sušaku je bila konferenca Zveze lesnih industrijcev in trgovcev, ki je razpravljala o novem položaju na mednarodnem lesnem trgu zaradi vojnih dogodkov. Konferenca je soglasno sklenila, da se ustavi vsako nakladanje lesa na ladje za izvoz v tujino, dokler se sedanja situacija ne razčisti. Na koncu svoje resolucije pravijo lesni trgovci in industrijci: Ladjska podjetja in kupei blaga morajo prav tako kakor prodajalci smatrati sedanje vojno stanje kot vis maior, zaradi katere izvozniki niso dolžni nakladati blaga vsaj tako dolgo, dokler se položaj ne razčisti in nimajo izvozniki gotovosti, da bo moglo blago priti na svoje namembno mesto. Čeprav naša država ni neposredno v vojni nevarnosti, so vendar vse države, zlasti one, v katere je blago namenjeno ali ki morejo nadzirati pomorski promet, izdale vojne ukrepe ter omejile trgovino in promet. To stanje se še poostrejuje. Ker je blago naših izvoznikov namenjeno v tujino, je nevarnost, da bi mogle biti ladje ustavljene ali celo bombardirane ali rekvirirane in potem blago sploh ne bi prišlo tja, kamor je namenjeno. Če bi pa tudi prišlo, je nevarnost, da blago ne bo plačano. Zato je Zveza prepričana, da je njen sklep v interesu vseh lesnih izvoznikov in da sedanje razmere upravičujejo sklicevati se na višjo silo.

V eni prejšnjih številkih smo objavili pregled našega julijskega lesnega izvoza v tuje države. Iz tega pregleda je bilo razvidno, da se je naš izvoz v juliju znatno dvignil ter da je šel v veliki meri tudi v čezmorske države. Zato smo živo zainteresirani na nemotnem čezmorskem prometu. V zelo znatni meri izvažamo les tudi v države, ki skoraj gotovo ne bodo zapletene v sedanje evropske vojne dogodke. Tu je treba v prvi vrsti omeniti Argentino, kamor izvažamo mnogo lesa in kamor bi ga mogli izvažati še mnogo več, če bi se enkrat sklenili trgovinsko pogodbo s to državo. Glede bodoče trgovine s čezmorskimi državami smemo vendarle upati, da se bo pot v Južno Ameriko in Sredozemsko morje kmalu odprla, ker najbrže Italija ne bo vstopila v vojno.

Zaenkrat pa je izvoz v čezmorske kraje ustavljen in naši lesni izvozniki ter producenti imajo od tega veliko škodo. Nemoteno se more razvijati samo še naš lesni izvoz v Madžarsko in Grčijo, do čim izvoz v Nemčijo trpi, ker so nemške železnice preobremenjene z vojnimi transporti in zato ne morejo prevzemati blaga.

Nove težave so nastale za izvoznike tudi zaradi padanja vredno-

sti funta. Devalvacija funta ni ugodna za naš izvoz, ker postane pri zmanjšanju vrednosti funta naš izvoz predrag. Ukrepi Narodne banke, da se loči dinar od funta, so bili izvoznikom do neke mere v zaščito.

A kaj s pripravljenim lesom

Kakor se poroča naknadno, nekateri lesni izvozniki s stališčem sušaške konference niso bili zadovoljni, in sicer zaradi lesa, ki

Sklene naj se trgovinska pogodba z Argentino

Že leta in leta zahtevajo vse gospodarske korporacije, da se že vendar enkrat sklene trgovinska pogodba z Argentino, ki je za naš izvoz, zlasti za naš lesni izvoz izredne važnosti, s katero pa smo še vedno v brezpogodbenem stanju.

Ker nimamo trgovinske pogodbe z Argentino, je položaj naših izvoznikov v Argentini zelo otežkočen, ker nimajo teh carinskih in deviznih olajšav kakor izvozniki iz držav, ki imajo z Argentino sklenjene trgovinske pogodbe. Zato morajo plačevati uvozniki našega blaga v Argentini za 20% devize dražje, kakor bi jih plačevali, če bi imeli mi sklenjeno trgovinsko pogodbo z Argentino. Naše blago je zaradi tega za 20% dražje.

Naš izvoz v Argentino in tudi v druge države pa trpi tudi zato, ker se naša oficialna uvozna statistika ne vjema s statistiko izvoznih držav. Mi namreč uvažamo mnogo blaga zlasti iz južnoameriških držav s posredovanjem drugih držav. Posledica tega je, da so izkazane v izvozni statistiki južnoameriških držav kot odjemalke te posredniške države, ne pa

naša država. Zaradi tega velja v teh državah dostikrat trgovina z našo državo kot pasivna, čeprav v resnici ni. Proti pasivnim državam pa so te države izdale uvozne omejitve in tudi višje carinske postavke veljajo za te države.

Dostikrat se tudi dogaja, da se v carinski deklaraciji pri nas dežela blaga, ki izvažajo blago, pravilno deklarira, da pa je kot uvoznica v izvozni carinski deklaraciji čezmorske države označena kot uvoznica država posredovalka blaga, ne pa naša država. Posledica tega je, da morajo uvozniki našega blaga plačati višjo carino.

Vse to je bilo že povedano dostikrat, a se dosedaj vendar nič ni storilo, da se ti nedostatki odpravijo. In tako trpi še nadalje naš izvoz, kar se posebno občuti sedaj, ko se bo naš izvoz zaradi vojne v Evropi v mnoge evropske države zmanjšal ali tudi popolnoma ustavil.

Kdaj se bo tu že enkrat napravil red? Kdaj bomo vendar že sklenili trgovinsko pogodbo z Argentino in drugimi čezmorskimi državami?

Nemško-ruski gospodarski odnošaji

in južno-vzhodni evropski trgi

Nekateri listi so pisali, da se bo nemški uvoz iz južno-vzhodnih evropskih držav zaradi nove nemško-ruske trgovinske pogodbe zmanjšal. Proti temu mnenju vstaja dunajski list »Südost-Echo«, ki piše:

Potem ko se je južnovzhodni evropski tisk opomogel od senzacije nemško-sovjetskega pakta ter v več ali manj previdnih komentarjih zavzel svoje politično stališče k novi grupaciji sil, se vzbujajo v nekaterih redakcijah nove skrbi pri presojanju nove trgovinske pogodbe med Moskvo in

Berlinom. Iz tesnobe, ki vlada nad današnjimi urami, izrekajo nekateri strah, da se bo Nemčija sedaj obrnila od južnovzhodnih evropskih agrarnih držav, da bi se zopet, kakor v letih 1930. do 1933., popolnoma posvetila trgovinskim zvezam z Rusijo.

Tako piše n. pr. »Jugoslovanski kurir«: »Statistični podatki nas uče, da je Nemčija v letih najbolj živahne blagovne zamenjave nabavljala agrarne proizvode večinoma v Rusiji. Ko pa je ta zamenjava nazadovala, se je obrnila Nemčija popolnoma na

Jugoslavija ostane nevtralna

Uradno poročilo kr. vlade o stališču Jugoslavije v današnjem mednarodnem položaju se glasi: Usodni dogodki, ki se odigravajo na svetu, nalagajo kr. vladi dolžnost, da še dalje ostane dosledna politiki, ki jo je Jugoslavija odločno izvajala v zadnjih petih letih kr. nameštstva s tem, da je skrbno negovala prijateljske odnose z vsemi velikimi državami ter pospeševala obstoječe dobre odnose z vsemi sosedi in ostala nevtralna pri sporih, pri katerih nista tangirani njena neodvisnost in njena integriteta. Kr. vlada je globoko prepričana, da bo tako najbolje tudi v bodoče služila ne samo življenjskim interesom naroda in države, temveč da bo s takšnim svojim stališčem v mnogočem pomagala ponovno vrniti pomirjenje med narode. Pri izvajanju takšne svoje politike kr. vlada računa v teh težkih časih z brezrezervno podporo vsega našega naroda.

Cena starega sladkorja nespremenjena

Obvestilo kupujočemu občinstvu
Po Zbornici za TOI smo bili naknadno obveščeni, da so kompetentne oblasti odredile, da se lahko prodaja sladkor v trgovinah še po starih cenah (ki so veljale pred 1. septembrom t. l.), tako dolgo, da bodo poslane državne tvornice na trg cenejši sladkor, kar se bo bajno zgodilo v doglednem času.

Toliko v vednost p. t. konsumentov, ki naj to pri svojih nakupih upoštevajo.

Združenje trgovcev za mesto Maribor

Splošna kontrola uvoza iz neklirinskih držav

»Jugoslovanski kurir« poroča: Zaradi mednarodnega položaja v Evropi so naši odločujoči činitelji ukrenili potrebne ukrepe v zavarovanju našega gospodarstva in narodnih interesov pred vsemi možnostmi.

Tako se bo uvedla splošna kontrola uvoza iz neklirinskih držav in sicer predvsem zato, da se zaščiti dinar. Naš izvoz se je namreč skoraj popolnoma ustavil. Če ne bi uvedli kontrole uvoza, bi bil odziv deviz mnogo večji kakor pa njih priliv. Razume se, da se bodo pri uvedbi kontrole uvoza upoštevale potrebe domačega trga in zlasti gledalo na to, da bo mogla domača industrija nemoteno obratovati še nadalje.

Dosedanja delna kontrola izvoza se bo nekoliko poostрила. Tako se bo prepovedal izvoz onih surovin, ki jih neobhodno potrebuje naša industrija. Tudi izvoz nekaterih živil se bo omejil. V ostalem se naš izvoz od nas ne bo oviral. Seveda pa je potrebno, da države, ki hočejo prevzemati naše blago, poskrbe, da ne bo naš izvoz v njih državah oviran in da bo naš izvoznik gotovo prišel do svojega plačila.

Beograjski jesenski velesejem odložen

Zaradi mednarodnih dogodkov je odložen jesenski velesejem, ki bi moral biti od 7. do 27. septembra. Ta sklep je bil storjen predvsem zaradi tujih razstavljalcev, ki niso mogli dobiti vsega razstavnega blaga iz tujine.

Uredba o Centrali za sladkorno gospodarstvo bo revidirana

Akcija kmetijskih zbornic za revidiranje uredbe o prodajni centrali za sladkor je bila uspešna ter je bila te dni imenovana komisija, ki bo pregledala vso uredbo. Želeli bi bilo, da bi komisija želje producentov sladkorne repe, a tudi vseh potrošnikov in trgovcev v polni meri upoštevala.

Moralna plat krošnjarstva S toleriranjem krošnjarstva se daje samo potuha lenobi

Predvsem moramo naglasiti, da pod krošnjarij v tem članku ne razumemo one krošnjarije, ki prodajajo svoje lastne izdelke, kakor n. pr. naši Ribničani, ki prodajajo suho robo. Kadar govorimo o krošnjarijih, mislim le na one krošnjarije, ki nič ne izdelujejo, ki prodajajo tuje izdelke in ki hočejo le lahek zaslužek. Pa še med temi krošnjariji je neka razlika. Tisti pravi krošnjariji, ki nosijo vse svoje blago s seboj, so čisto nekaj drugega, ko oni najbolj škodljivi krošnjariji, ki hodijo naokoli s kovčegi in ki prodajajo manufakturo, v zadnjem času pa tudi drugo trgovsko blago. Ti krošnjariji niso več krošnjariji, temveč nelegalni trgovci, ki se poživljajo na vse davčne in druge predpise, ki imajo velike zaloge blaga in ki ubijajo legalno trgovstvo.

Ti so ono zlo, proti kateremu se bori vse trgovstvo Jugoslavije brez razlike na narodnost, ker povsod so ti nelegalni trgovci vzrok propadanja trgovine. Ta boj legalne trgovine ni nov, temveč se je enako odločno vodil že mnogo pred vojno in so trgovci dosegli tudi v tem boju znatne uspehe, da so oblasti krošnjarstvo znatno omejile, ponekod pa tudi popolnoma prepovedale. Oblasti so se pač takrat zavedale, da pomenijo krošnjariji veliko škodo za državno blaginjo, kajti čim večji zaslužek krošnjarijev, tem manjši promet trgovcev in s tem tudi manjša davčna praksa trgovcev. Oblasti pa so bile proti krošnjarstvu tudi zato, ker je pomenilo krošnjarstvo nered v gospodarskem življenju. Kjer evete krošnjarstvo, tam nekaj ni v redu, kajti ni reda, kadar more nelegalni trgovci uničevati legitimnega.

Tudi pri nas so bili izdani razni predpisi proti krošnjarjem. Ti predpisi pa so imeli to veliko napako, da so bili ali nejasni in nezadostni ali pa so ostali samo na papirju, ker so mnogi državni organi direktno simpatizirali s krošnjariji. Da, dogajalo se je dostikrat celo to, da so mogli krošnjariji neovirano prodajati v samih uradih, ker so bili nekateri nameščenci tega naivnega mnenja, da se kupi pri krošnjarju najceneje. Ti nameščenci so zato krošnjarstvo tolerirali, pri tem pa govorili da jih tolerirajo tudi zato, ker se jim smilijo, ker so vsi krošnjariji sami reveži. Niso pa pri tem pomislili, kako more biti revež tisti, ki je samo en dan v uradu prodal za par tisoč din blaga. Njih nekritičnost je bila celo tako velika, da še niso spregledali krošnjarijev, čeprav so videli, da prevažajo blago kar v avtomobilih. Res srečna Jugoslavija, kjer se celo reveži vozijo v avtomobilih!

Če pa bi ti simpatizerji krošnjarijev res objektivno pogledali na ves krošnjarski posel, bi kmalu spoznali, kako silno smešni so, kadar iz socialnih razlogov priznajo krošnjarjem in jih puščajo nekažnovane. Predvsem bi morali ugotoviti, da so med krošnjariji v večini takšni ljudje, ki nočejo zagrabiti za nobeno pravo delo. Pred očmi jim je samo lahek zaslužek in egalo jim je, kako tega dosežejo. Če prodajajo dovoljeno ali nedovoljeno blago, je krošnjarjem vseeno, prav tako nič ne gledajo na to, kakšna je kakovost blaga, ki ga prodajajo. Čim bolj drago obesijo revnemu kmetu čisto ničvredno blago, tem bolj so zadovoljni, tem bolj so ponosni na svoj uspeh. Simpatizirati s krošnjariji, brez usmiljenja pa gledati, kako so ob denar njih žrtve, razkriva simpatiziranje s krošnjariji v prav čudni luči!

Simpatizerji krošnjarijev govorijo, da je treba krošnjarjem priznati, ker se drugače ne bi mogli preživeti. Kako neresnična je ta trditev! V Dalmaciji, kjer je tako mnogo krošnjarijev, vsa pokrajina ravnost kriči po javnih delih. Manjka vodovodov, manjka cest, potrebne so regulacije rek itd. Enako je na Hrvaškem, enako v Sloveniji, enako v drugih pokrajinah, povsod je dela kar preveč. Koliko stotisoč hektarjev plodne zemlje bi mogli dobiti samo z regulacijo rek. Na tisoče rodbin bi moglo na ta način ustvariti si trdno eksistenco. Toda takšnega dela krošnjariji ne marajo, ker oni so le za lahek zaslužek. In zakaj bi tudi delali trdo, ko pa jim toleranca oblasti omogoča najlepše življenje. Resnica je, da pomeni toleriranje krošnjarstva samo dajanje potuhe za lenobo!

Nekoč, ko so bile trgovine samo v večjih mestih, je bilo krošnjarjenje še nekako upravičeno. Danes pa, ko je trgovina tudi že v vsakem manjšem kraju, je krošnjarstvo popolnoma odveč. Vse, kar kupi kmet pri krošnjarju, more kupiti v nedeljo tudi v trgovini v kraju, kamor gre k

maši. Razlika pa je ta, da trgovec odgovarja za svoje blago, krošnjar pa ne. Razlika je nadalje v tem, da v trgovini natančno ve, kakšno blago bo kupil, kaj mu pa obesi krošnjar, ne ve nikoli.

Ze samo zato, da se obvaruje kmetstvo prebivalstvo pred škodo, bi se moralo prepovedati krošnjarstvo.

Ce hočemo, da bo naše gospodarsko življenje res napredovalo in se širilo blagostanje, potem se mora nehati staro postopanje in staro mrtvilo. V živahnem tempu mora zaživeti vse naše gospodarsko življenje, vsak mora delati, vsak biti na svojem mestu, ljudje pa, ki nočejo za resno delo, morajo izginiti. Doba napredka se ne ustvarja z ljudmi, ki gredo le za lahkimi dobičkom, temveč le z ljudmi, ki so za resno in odgovorno delo. Ves gospodarski razvoj dežele ovirajo zato tisti, ki tolerirajo krošnjarstvo! Tudi zato se mora krošnjarstvo zatreti!

Ce smo država reda, nelegalno krošnjarstvo pač ne sme več ubijati legalne trgovine. Dolžnost državnih organov, da zatirajo krošnjarstvo je zato evidentna!

Praznik za obmejno Gornjo Radgono

Novo kolodvorsko poslopje izročeno prometu

Preteklo nedeljo je bil velik praznik za obmejni trg Gornjo Radgono in vso okolico. Po prihodu popoldanskega vlaka je železniški ravnatelj inž. Kavčič otvoril novo kolodvorsko poslopje in ga prevzel v imenu železniške uprave. Slovesnosti so prisostvovali med drugimi: ban dr. Natlačen, knezoškof dr. Tomažič, ki je poslopje blagoslovil, potem vsi okoliški župani, organizacije, šolska mladina in zelo mnogo prebivalstva.

Poslopje stoji v bližini dosedanjih lesene barake, ki je služila za kolodvor, in je v sredi pritrilčno, vogalna trakta pa sta enonadstropna. V pritličju so nameščene prometne pisarne železnice, potem carinarnica, obmejni veterinarski urad in obmejna policija, v prvem nadstropju pa so stanovanja uradništva. Stroški so znašali nekaj nad en milijon dinarjev. Zidati so začeli lansko jesen, in je bila pred kratkim stavba dozidana.

Ko se je pred 27 leti v Gornji Radgoni kot predmestju mesta Radgone (sedaj nemške) otvorilo

ondi postajališče, so postavili leseno barako, ki je za takratne razmere zadostovala, saj je bil promet razmeroma majhen. Razmere pa so se po vojni takoj izpremenile in Gornja Radgona je postala važna obmejna postojanka z živahnim železniškim prometom. Baraka nikakor ni več zadostovala, dasi so jo tekom let večkrat povečali. Gornja Radgona je središče vsega gospodarskega razvoja in napredka gornjega dela Prekije, Apaške kotline ter dela Slovenskih gor in Prekmurja. Občinski odbor je že pred leti začel akcijo za zgraditev novega postajnega poslopja, a ta akcija dolgo let ni imela uspeha. Že prej znatni promet se je z dograditvijo proge Ormož—Ljutomer—Murska Sobota še povečal. Končno so odločujoči činitelji le uvideli potrebo in izposlovali kredit za postavitev primerne zidanega poslopja, v katerem naj bi bili nameščeni tudi nekateri uradi, ki imajo z obmejnimi prometom največ posla. Dolgoletna želja vsega prebivalstva daleč naokoli se je s tem izpolnila.

A. B.

Politične vesti

Nemčiji vojno. Nemško poslaništvo v Kairi je že zapustilo Egipt.

Iraška vlada se je odločila za Anglijo ter napovedala Nemčiji vojno.

Kanadska vlada je obvestila angleško vlado, da pošlje takoj na evropsko bojišče 250.000 mož.

O stališču Italije pišejo švicarski listi, da je posredovalna akcija Mussolinija še bolj prepričala svet, da bo ostala Italija v nemško-francosko-angleški vojni nevtralna, ker ima Mussolini pred očmi le italijanske nacionalne interese. To potrjuje tudi pisava italijanskih listov, ki sicer pišejo s simpatijo o Nemčiji, a istočasno tudi zelo objektivno o Francozih in Angležih. Italijanski listi nadalje objavljajo nemška in francoska, poljska in angleška poročila v celoti.

Francosko-italijanska meja je zopet odprta. Promet in trgovina med obema državama se zopet razvijata normalno. Francoski cariniki so se vrnili na italijansko obmejno postajo Ventimiglia.

Promet na pomorskih in letalskih progah med Tunisom in Italijo je normalen.

Drač in Valona sta po odredbi italijanskega vrhovnega mornariškega poveljstva za trgovske ladje zaprta.

Turska vlada je izjavila, da ostane nevtralna, če ostane nevtralna tudi Italija.

Predsednik Roosevelt je podpisal deklaracijo o nevtralnosti Združenih držav Sev. Amerike.

Diplomatski odnosi med Slovaško in Anglijo so prebrgani.

General Franco je imel po vseh španskih radijskih postajah govor, v katerem je apeliral na vse odgovorne državnike v Evropi, da omeje sedanjo vojno v Evropi na Anglijo, Francijo, Nemčijo in Poljsko. Nadalje je gen. Franco v svojem govoru naglasil, da ostane Španija strogo nevtralna.

Sovjetska vlada bo dobavljala vojni material in surovine tako Poljakom ko Nemcem. Glavni pogoj za dobavo je njih ločilo.

Vrhovno poveljstvo rdeče vojske je poklicalo več letnikov rezervistov pod orožje.

Vojna se razvija v vedno večjem obsegu. Poljaki poročajo o znatnih uspehih na severni fronti, kjer so poljske čete prodrle na nemško ozemlje. Tudi na jugu so imeli uspehe ter so po nekaterih poročilih zopet zavzeli Čenstohovo, ki je silno trpelo od bombardiranja. Čudodelna podoba Matere božje je poškodovana. Nemci pa nasprotno poročajo o velikih uspehih, ki jih je dosegla nemška vojska. Po njih poročilih je bila ena poljska divizija čisto razbita in ujet celo poveljujoči divizijski general. Nemška poročila tudi pravijo, da je poljsko letalstvo uničeno in da nemško letalstvo popolnoma obvlada poljski zračni prostor. Končno poročajo Nemci, da so potopili še tretjo poljsko podmornico.

Med poljsko in nemško poročevalsko službo se je razvila tudi poročevalska vojna. Nemci zanikajo vse poljske vesti o zračnih napadih na nezaščiten poljski mesta. Zanikajo tudi, da bi metali zastupljene čokoladne bombone na Poljsko. Enako zanikajo vesti o uporabi strupenih plinov.

Začela se je tudi zračna vojna na vsej fronti. Poljaki so bombardirali Berlin. Poljsko poročilo pravi, da so se vsa poljska letala, ki so bombardirala Berlin, vrnila nepoškodovana v svoje baze. Angleži so vrgli najprej na Nemčijo na milijone letakov, nato pa so ponovno bombardirala nemška vojna pristanišča. Angleži javljajo, da so dve nemški vojni ladji poškodovale, eno križarko pa potopili. Nekaj angleških letal je bilo pri tem zbitih. Veliki zračni napadi so se začeli tudi na zapadni meji. Bombardirana so bila mesta Aachen, Hamburg in Kiel.

Po morjih se je začel lov za nemškimi ladjami. V južni Ameriki je potopila neka angleška križarka 9 manjših nemških trgovskih ladij. Posadka vseh ladij je bila rešena. Pri Hongkongu je bila torpedirana angleška trgovska ladja »Anting«. Nemški parnik »Kristof Durnum« je bil v Novi Fundlandiji zaplenjen.

Vest o zaplenbi nemške ladje »Bremen« se ne potrjuje.

Francosko vrhovno poveljstvo je izdalo dne 4. septembra poročilo, da so se ta dan začele vojne operacije na suhem, na morju in v zraku. V kolonijah poteka mobilizacija vojske v največjem redu. Vse prebivalstvo iz ozemlja Maginotove črte je bilo pospešeno evakuirano.

Na zapadni fronti se razvija po poročilu francoskega generalnega štaba vse po načrtu. Vsa Siegfriedova linija je pod stalnim in najhujšim topovskim ognjem. Po poročilu dopisnika United Press se je posrečilo francoskim četam, da so razbili Siegfriedovo črto ob luksemburški meji in da se je francoskim četam posrečilo, da so zavzeli več utrjenih nemških postojank ter prodrli nekaj kilometrov globoko. Napad so izvedle maroške čete.

Francosko vojno poročilo govori o novih uspehih na zapadni meji. Med Saarbrückenom in luksemburško mejo so prodrli Francozi na nemško ozemlje.

Tudi angleška vojna poročila so zelo kratka. Med drugim poročajo o bojih z nemškimi podmornicami. Letalske napade na Anglijo, so Angleži prepričali.

Nemške čete so zasedle Krakov. Takoj po vkorakanju v mesto, so se nemški generali poklonili na grobu maršala Piłsudskega njegovega spomenu. Poljska vlada se je preselila v Lublin, ki je 130 km južno-vzhodno od Varšave. Varšava se evakuira, deloma tudi zaradi stalnih zračnih bombnih napadov. Poljska poročila pravijo, da je njih umik iz Krakova le strategičnega pomena, ker se umika poljska vojska na svojo I. obrambno črto. Umik na I. obrambno črto pa se je izvršil nemoteno.

Vse premoženje poljske države ter poljskih državnih ustanov je bilo v Gdansk u zaplenjeno.

Vojvoda Windsorski odpotuje v Anglijo ter se bo stavil britanski vladi na razpolago.

Japonski veleposlanik v Rimu, ki se je zlasti zavzemal za zvezo Japonske z Nemčijo, je bil od japonske vlade odpoklican iz Rima.

Nemčija je zaprla Baltičsko morje z minami.

† Fran Zajec

V sredo so spremili ljubljanski trgovci na njegovi zadnji poti svojega tovariša Frana Zajca.

Pokojnik je bil prvi slovenski optik v Ljubljani, ki je zaradi svoje temeljite strokovne naobrazbe hitro dvignil svoje podjetje v Ljubljani. Prvotno je imel svoj lokal na Starem trgu, v zadnjem času pa se je preselil v Stritarjevo ulico. Bil je vedno stanovsko zaveden trgovec in zato je bil tudi skozi leta odbornik in tudi podpredsednik Združenja optikov in urarjev. Zaradi svojega temeljitega strokovnega znanja je bil tudi predsednik izpraševalne komisije.

Pokojnik je bil znan po svoji narodni zavednosti, a tudi po svoji marljivosti in vestnosti. Užival je zato splošen ugled, ki je dobil vidnega izraza tudi v tem, da je bil imenovan za ljubljanskega meščana.

Bodi ohranjen pokojniku lep spomin, žalujočim pa naše globoko sožalje!

Elektrifikacija Zagreba

V Zagrebu je še vedno 11.000 stanovanj in lokalov, ki nimajo električne razsvetljave, temveč uporabljajo drago petrolejsko luč. Da bi se povečala uporaba električne razsvetljave, je začela Mestna električna centrala veliko akcijo za elektrifikacijo Zagreba. V ta namen je dovolila centrala za čas od 26. avgusta do 9. septembra velike olajšave. Tako se odpravljajo za ta čas vse priključene pristojbine razen 50 din za instalacijo števca. Centrala je nadalje radikalno znižala stroške za priključne vode ter se plača za 25 m dolgo priključitev pavšalno 550 din. Tudi zagrebški instalaterji so znižali svoje cene. Končno je Centrala dovolila dolgoročno odplačila stroškov.

Nobenega dvoma ni, da se bo s temi olajšavami znatno povečala uporaba električnega toka v Zagrebu. Ali ne bi mogla tudi ljubljanska elektrarna znižati stroške za uvedbo električne razsvetljave v stanovanja, ki so še sedaj brez nje? Vsak nov potrošnik električnega toka je za elektrarno nov odjemalec toka in za njegovo pridobitev se splača tudi nekaj žrtvovati.

Stanje naših kliringov

Gibanje naših kliringov v zadnjem tednu avgusta kaže večje spremembe, kakor je razvidno iz naslednjih števil (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:

	31.8.	23.8.
Bolgarska din	1,27	1,50
Madjarska din	35,43	33,57
Nemčija RM	11,82	12,37
Češko-Mor. Kč	21,53	8,72
Turčija din	17,75	17,77
Španija pezeta	2,93	2,93

Pasivni kliringi:

Belgija belg	1,42	1,46
Bolgarska din	1,42	1,43
Italija din	129,21	122,25
Poljska din	26,29	27,18
Romunija din	4,00	5,03
Švica šv. fr.	1,28	1,32

Zavod za zun. trgovino ne prevzame nikakega jamstva

V mnogih državah srednje Evrope je omejen potniški in tovarni promet na železnicah, nastale pa so tudi druge motnje. Ker morejo zato nastati izvoznikom velike izgube, se mnogi obračajo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu in vprašanjem, če ta prevzame jamstvo za odpremljeno blago. Zavod sedaj sporoča, da ne more prevzeti nikakega jamstva ter morejo odposlati izvozniki blago le na svoj lastni riziko. Pač pa se bo Zavod prizadeval, da se sedanje motnje v prometu odpravijo.

Živahen obisk velesejima na praznik

Izreden uspeh kmetijske razstave

Navzlic razburljivim časom, ki jih preživljamo, je vendar zanimanje za velesejem živahno in zlasti se je to pokazalo včeraj na kraljev praznik, ko je bilo vrhu vsega še vreme zelo neugodno. Vsi paviljoni so bili polni ljudi in tudi med paviljoni je bilo živahno vrvenje. Vidi se, da se je takoj močno dvignil obisk, kakor hitro je nastalo pomirjenje. To je potrebno vsemu gospodarstvu in ne le velesejmu, ker trgovina da-

nes počiva in tudi drugi obrati delajo v manjši meri. Zato je treba letošnji velesejem presojati tudi z ozirom na nenavadne prilike, ki jih preživljamo. Mirno moremo zato reči, da je že to velik uspeh, če se je mogel prirediti Ljubljanski velesejem v nezmanjšanem obsegu. Večina september-skih velesejmov drugod se je morala odgoditi.

Največje zanimanje vlada seveda za

delka, cenene in prav prikladne. V zalogi jih ima Sadjarsko in vrtnarsko društvo. Podružnice, občine in gospodarske ustanove se posebno zanimajo za razstavljene modele Glavinčeve in velike dr. Stojkovičeve sušilnice. Ti modeli lepo kažejo, kako so sušilnice napravljene in kako delujejo.

V spodbudo za sušenje sadja je razstavljenih več vzorcev suhega sadja, i. s. posušenega v navadnih dimnih in posušenega v novih brezdimnih sušilnicah. Kako mora biti sadje posušeno in vloženo za prodajo, kaže odlična zbirka Vinarske in sadjarske šole v Mariboru, ki nam prikazuje suha jabolka, hruške in slive. Tu vidimo tudi kalifornijsko suho sadje, kakršnega prodajajo pri nas po trgovinah.

Kuhanje pekmeza ali marmelade je pri nas še vse premalo poznano in razširjeno. Da se napravljajo te zdrave hrane posploši, vidimo na razstavi kotle, i. s. navadne z direktnim segrevanjem kakor tudi dvojne z vodnim, odnosno parnim kuhanjem. Odlični kotli so domačega izdelka.

Na posebni mizi vidimo »Lani-ec«, stroj za zapiranje pločevinastih pušic, v katere se danes po svetu vlaga sadje in sočivje. Za to napravo se posebno zanimajo sadjarske podružnice. Podružnica v Brusnicah, ki ima ta stroj že v obratu, je razstavila več pušic češenj.

Posebno zanimanje vzbujajo sterilizatorji in vrči za napravljane sladokov. Nazorno je pokazano, kako se vrši sterilizacija sadnih sokov. Stvar je pri nas še nova, zanimanje obiskovalcev pa kaže, da ne bo več dolgo, ko bodo tudi po naših domovih pili to zdravo in okrepujočo pijačo. To domnevo nam dokazuje obilen poset obiskovalcev, ki se zanimajo za te naprave, posebno pa pokušanje sladokov, ki sta ga razstavili Vinarska in sadjarska šola v Mariboru in tvrdka Guzelj Adalbert iz Maribora.

Mislimo, da samo ta kratek pregled sadne razstave zadostno kaže, da je sadna razstava urejena odlično in da bo slehernemu obiskovalcu nekaj nudila.

Nagrajeni sadijari

Ocenjevalna komisija je bila sestavljena po odredbi inž. Podgornika, načelnika kmetijskega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani. Tvorili so jo sledeči gospodje: Priol Josip, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru, dalje sadijari: Springer, ing. Rataj, Zavadlov Josip iz Podsuseda, Jelen iz Št. Ilje itd.

Za spoznavanje sadnih sort je razstavljenih okrog 200 odlično izvršenih modelov jabolk, hrušk, sliv, breskev in češenj.

Letošnja sadna razstava pa ima še prav poseben namen opozoriti naše sadijare, pa tudi ljubitelje sadjarstva na smotno spravljanje in brezalkoholno kmečko uporabo in predelavo sadja.

Levo od vhoda so razvrščene razne košare, potrebne za obiranje sadja, normalni in jugoslovanski zaboji za razpošiljanje, sodobne police za shranjevanje sadja v domačih kletih itd. Stenska slika nam kaže, naj sadja ne otrešamo, ampak obiramo z rokami ali obiralniki, katerih je razstavljenih več vrst.

Modeli sadnih skladišč nam predočajo, kako je treba pravilno obrabiti in razbrano sadje vskladiščiti in ga pripraviti za poznejšo prodajo. Razvoj sadne trgovine bo mogoče doseči le z zidanjem primernih sadnih klet, ki bodo hkrati zbiralnice sadja po naših podruž-

cah in zalagateljice sadnih silosov v Ljubljani in Mariboru, ki bodo, kakor upamo iz došlih poročil, kmalu sezidani.

Izredno bogata letina, posebno hrušk in sliv nas sili, da čim več shranimo za zimo — za prehrano. Ker je sušenje sadja najenostavnejše, najcenejše in za našega človeka najprikladnejše, je razstavljenih več vrst les za sušenje sadja v štedilnikih, na štedilnikih in v pečeh. Te lese so domačega iz-

da; Pirc Alojz, Ravne — Krško II. nagrada; 7. Podružnica Rašica II. nagrada; 8. Podružnica Šiška II. nagrada; 9. Červan Peter, Vič — Rožna dolina II. nagrada; 10. Mihevc Anton, Vič I. nagrada; 11. Podružnica Brusnice II. nagrada; 12. Sreski kmetijski odbor, Črnomelj II. nagrada; 13. Springer Jakob, Petrova vas — Črnomelj II. nagrada; 14. Ban. kmetijska šola, Rakičan I. nagrada; 15. Inž. Rataj, Sv. Peter pri Novem mestu II. nagrada; 16. Zavadlov Josip, Podsused I. nagrada; 17. Kmetijska šola, Grm I. nagrada.

Suho sadje: 1. Podružnica Brusnice II. nagrada; 2. Jelen Anton, Št. Ilj pri Velenju II. nagrada; 3. Vinarska in sadjarska šola, Maribor I. nagrada.

Sadni sok: 1. Gusel Adalbert, Maribor (Reneta) I. nagrada; 2. Vinarska in sadjarska šola v Mariboru I. nagrada.

Ribogojstvo na velesejmu

Na zemljevidu Slovenije so prikazana naša velika ribogojstva kakor tudi kmečki ribniki, njih površina in proizvodnja. Ribogojstva so deljena v postvrja in krapovska, po glavnih vrstah rib, ki se goje v njih. Na velikih fotografijah so prikazane vse faze vzgoje postvri od umetnega pridobivanja iker do vzgoje tržnih postvri, vzgoja krapov ter nega krapovskih ribnikov, na katere se pri nas ne polaga nobene pažnje, kar je vzrok male proizvodnje naših krapovskih ribogojstev. Razstavljene so vse priprave, ki so potrebne v umnem ribogojstvu. V velikih bazenih — akvarijih žive vse vrste rib, ki se goje v ribnikih, predvsem postvri: potočne,

SLOVENIA TRANSPORT LJUBLJANA

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19 carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvo in iz inozemstva — Reekspedicije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inozemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

jezerske in šarenke, in sicer od mladice do plemenskih postvri, dalje sulci, katerih mladice se vzgajajo za vlaganje v odprte vode in lipani. V skupnem bazenu so vse vrste rib, ki se goje v krapovskih ribnikih, miroljubne: krap, linj, in v ribnikih neželjene ribe belice, roparice: ščuke, smuči in somi. Med postvri so tudi plemeniti raki — jelševci, ki jih ima le malo naših kraških voda, goje se pa z uspehom v ribnikih. V velikem bazenu na prostem so ribe Blejskega jezera: krap, linj, ščuke, smuči, somi in belice.

Nagrajena vina

Ocenjevalna komisija je bila sestavljena iz gospodov: kletarskega nadzornika inž. Zupaniča, ravnatelja Kmetijske poskusne in kontrolne postaje inž. Pahorja, kmetijskega inspektorja v p. Trampuža, višjih kmetijskih svetnikov Kureta in inž. Gorjupa, upravitelja posestev Štajerske hranilnice v Podlehniku g. Konecili in vinskega trgovca v Ljubljani Levaniča.

Komisija je ugotovila, da so bila vsa razstavljena vina odlična ali pa vsaj prav dobra, kar kaže o visoki kvaliteti slovenskega vinogradništva.

Diplome dobijo ti razstavljalci za vina:

cviček l. 1938 — Vinarska zadru-
ga v Kostanjevici;
laški rizling l. 1938 — Levanič, Ljubljana;

laški rizling l. 1938 in beli burgundec l. 1938 — Zupanič Lojze, Vajen;

renski rizling l. 1938 — Gajšek Florijan, Zusem pri Loki;

traminec l. 1938 — Kletarsko društvo v Ormožu;

traminec l. 1936 in muškadni silvanec l. 1931 — Feliks de Perko-Monshoff;

beli burgundec l. 1938 in traminec l. 1938 — Herberstein, Ptuj;

silvanec l. 1931 — Kostelac, Dol. Lendava;

muškadni damascenec l. 1938 — Mursa, Krapje;

šipon l. 1938, beli burgundec l. 1938, renski rizling l. 1938, muškadni silvanec l. 1938 in laški rizling l. 1938 — Vinarska šola v Mariboru;

beli burgundec l. 1938, dišeči traminec l. 1938, muškati l. 1938, traminec l. 1938 — Štajerska hranilnica, Podlehnik;

laški rizling l. 1938 — renski rizling l. 1938 — Banovinsko posestvo Svečina;

renski rizling l. 1938 — dr. Ferdinand Attems, Slov. Bistrica;

renski rizling l. 1938 — Pfrimer, Maribor;

rdeči burgundec l. 1937, dišeči traminec l. 1938, muškadni silvanec l. 1938, Bouvierjeva ranina l. 1931, Bouvierjeva ranina izbor l. 1931, Bouvierjeva ranina izbor l. 1937, šampanjec — demi sec, sec in Cuvée Reservée — Clotar Bouvier, Gor. Radgona;

pelinkovec l. 1938 — Kmetijska šola na Grmu;

rulandec l. 1938 in rdeče vino l. 1938 — Ulm, Klevevž;

cviček l. 1938 — Majcen Ciril, Ljubljana.

Obrtne pravice v avgustu v Mariboru

V mesecu avgustu je mestna občina Maribora dovolila 15 novih obrtnih pravic, črtala pa jih je 9, ki so že zapadle ozir. se niso izvrševale.

Denarstvo

Ukrepi za čim bolj normalno poslovanje denarnih zavodov

V torek je bila v Beogradu konferenca zastopnikov naših bank iz vse države. Konference so se udeležili tudi zastopniki Narodne banke ter državnih in samoupravnih denarnih zavodov. Na konferenci se je predvsem razpravljalo o nadaljnjem rednem poslovanju na našem denarnem trgu. Zlasti se je posvečala pažnja vprašanju, kako obvarovati denarne zavode pred nenadnim dviganjem vlog. Pričakuje se, da se bo moglo zagotoviti denarnim zavodom, da bodo mogli normalno opravljati svoje posle.

V ta namen se bo uvedla tudi splošna kontrola za uvoz iz neklinirskih držav ter delna kontrola za izvoz. O tem pa poročamo na drugem mestu.

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 31. avgusta se je njeno stanje spremenilo takole (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je skupno povečala za 0,16 na 1.923,5.

Devize izven podloge so narasle za 2,34 na 508,6.

Vsota kovane denarja se je znižala za 46,9 na 296,9.

Posojila so se skupno povečala za 297,2 na 2.132,0 ter dosegla s tem izredno višino. Menična posojila so se povečala za 124,45 na 1.911,6, lombardna pa za 172,7 na 220,3.

Obtok bankovcev se je povečal za 640,15 na 7.985,25 ter je s tem dosegel skoraj osem milijard. Izreden dvig obtoka bankovcev je pač posledica izrednih razmer, ki jih doživljamo.

Obveze na pokaz so se skupno zmanjšale za 335,6 na 1.349,7.

Skupno kritje se je zmanjšalo od 27,36 na 26,47%, samo zlato kritje pa od 27,21 na 26,32%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Uradni tečaji za september

Finančni minister je predpisal za september naslednje uradne tečaje:

1 napoleonor	din 310'—
1 zlata turška lira	" 351'50
1 angleški funt	" 235'—
1 ameriški dolar	" 55'—
1 kanadski dolar	" 54'70
1 nemška marka	" 14'30
1 zlot	" 8'30
1 belga	" 9'35
1 pengő	" 8'60
1 braziljski milreis	" 2'85
1 egiptovski funt	" 258'—
1 palestinski funt	" 257'—
1 urugvajski pezos	" 18'60
1 argentinski pezos	" 12'50
1 čilski pezos	" 1'25
1 turška pap. lira	" 34'—
100 franc. frankov	" 135'—
100 švic. frankov	" 1241'30
100 italijanskih lir	" 228'80
100 nizozemskih gold.	" 2963'50
100 bolgarskih levov	" 46'—
100 romunskih lejev	" 30'—
100 danskih kron	" 1115'—
100 švedskih kron	" 1287'—
100 norveških kron	" 1254'—
100 pezet	" 200'—
100 drahem	" 40'—
100 čeških kron	" 150'—
100 finskih mark	" 108'—
100 letonskih lat	" 732'—
100 iranskih rialov	" 100'—

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prim«).

V vseh državah se povečuje obtok bankovcev

Obtok bankovcev v Nemčiji se je že v avgustu znatno povečal ter dosegel vsoto 87 milijarde mark, dočim je znašal pred enim letom samo okoli 6 milijard. Po zadnjem izkazu Reichsbanke pa se je znova povečal za 2197 milijonov ter s tem dosegel že skoraj 11 mili-

jard mark. Nemški listi pišejo, da to povečanje z ozirom na sedanje izredne razmere ni nenormalno in da se ni treba bati inflacije.

Tudi Francoska banka izkazuje povečanje trgovinskih posojil in lombardov. Zato se je tudi povečal obtok bankovcev, in sicer od 123,1 na 129,9 milijarde frankov.

Obtok bankovcev Švicarske banke se je tudi povečal v zadnjem tednu. Iz zadnjega izkaza je razvidno, da se je zlati fond banke zmanjšal za 41,35 na 2419,5 milijona frankov, devizni pa je narasel za 11,8 na 287,7 milijona švic.

frankov. Obtok bankovcev se je povečal za 300,4 milijona šv. frankov.

Nizozemska banka izkazuje za čas od 21. do 28. avgusta povečanje obtoka bankovcev za 120,4 milijona goldinarjev.

Dobra finančna situacija Francije

Havas piše: Tri činjenice posebno jasno dokazujejo ugodno finančno stanje v Franciji: 1. Dne 3. septembra, ko je ves svet zajela vročica za zlato, se je zlato vračalo v Francijo. 2. Pariška borza je

2. septembra poslovala popolnoma normalno. Pariški denarni trg si je ohranil popolno svobodo delovanja. 3. V najvažnejših francoskih kreditnih ustanovah so bile vloge in krediti večji kakor pa dvig denarja.

Za člana upravnega sveta Jugoslovanskega Feniksa je bil postavljen Radovan Vuković namesto dosedanjega člana dr. Jovana Karamate.

Londonska borza je začela v četrtek zopet poslovati.

Danska ostane še nadalje pri funtu, ker je skoraj ves danski izvoz usmerjen v Anglijo.

Jutri začno v državi denarni zavodi poslovati

Uredba o omejitvi izplačil vlog

Uredba o počitnicah denarnih zavodov je bila podaljšana do vključno 7. septembra.

Vest, da bo proglašen moratorij, je neresnična. Na konferenci zastopnikov denarnih zavodov, o kateri poročamo v drugi notici, je bila soglasno zavrnjena misel o uvedbi moratorija.

S takojšnjo veljavo pa je bila izdana naslednja uredba o začasnem omejevanju izplačil vlog pri denarnih zavodih. Uredba se glasi:

§ 1. — Hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun se morejo izplačevati in dvigati samo po tej lestvici: 1000 din za vloge nad 10.000 din, 2000 din za vloge do 20.000 din, 3000 din za vloge do 50.000 din in 4000 din za vloge nad 50.000 din. Osebam, ki so vpoklicane v vojaško službo, se more izplačati dvakratni znesek, kakor je dovoljen po lestvici. (Vloge do 10.000 so torej še nadalje proste.)

§ 2. — Terjatve po tekočih računih, katerih lastniki so protokolirane tvrdke in drugi gospo-

darski ljudje, se morejo dvigati in izplačevati tudi neomejeno, toda samo za stvarne potrebe. O stvarni potrebi se mora lastnik računa sporazumeti z dotičnim zavodom. V primeru spora odloča trg. minister.

§ 3. — Vsote po čl. 1. te uredbe, ki so bile nedvignjene v enem mesecu, se morejo dvigniti v naslednjih koledarskih mesecih.

§ 4. — Omejitve se ne uporabljajo za vse terjatve Narodne banke, za čekovne račune, Poštne hranilnice, za tekoče račune Drž. hip. banke, za terjatve enega denarnega zavoda proti drugemu ter za terjatve zavarovalnic proti denarnim zavodom zaradi izplačil zavarovanj v primeru elementarnih škod ter dospelih življenjskih zavarovanj. Izvzemajo se tudi terjatve javnih teles pri državnih in samoupravnih denarnih zavodih.

§ 5. — Prenosi z enega računa na drugega pri istem denarnem zavodu so dovoljeni neomejeno, vendar pa s tem prenosom ne dobi nihče večje pravice, kakor jo je imel prvotni lastnik računa.

§ 6. — Na zneske, ki so bili vloženi po 5. septembru, te omejitve ne veljajo.

§ 7. — S predpisi te uredbe se ne izpreminjajo pogoji za izplačevanje starih vlog, ki uživajo zakonsko zaščito po uredbi z dne 23. novembra 1934.

§ 8. — Odgovorni upravitelji denarnih zavodov, ki bi izplačevali večje zneske ali ki bi se pregrešili proti določbam te uredbe, se kaznujejo z globi do 1000 din, zavod pa izgubi pravico sprejemanja vlog. Zavodu more postaviti trg. minister svojega komisarja. Kazni se stekajo v fond za zaščito denarnih zavodov.

§ 9. — Dokler velja ta uredba, morajo denarni zavodi mesečno pošiljati Narodni banki vse podatke, ki bi jih ta zahtevala.

§ 10. — Kakor hitro prenehajo sedanje izjemne razmere, jo bo ministrski svet na predlog trg. ministra razveljavil.

§ 11. — Uredba stopi takoj v veljavo.

Socialno zavarovanje trgovcev

Sedaj je ugoden trenutek, da se izvede

Pod tem naslovom pišejo »Trgovske novine«:

Med mnogimi odprtimi vprašanji trgovskega stanu zavzema vidno mesto vprašanje socialnega zavarovanja trgovcev. Zalostna resnica je, da se je o tem vprašanju že mnogo govorilo in pisalo, dejansko pa se zanj ni storilo nič. To je tembolj čudno, ker mora biti vsakomur jasno, da je zavarovanje absoluten imperativ za obstoj trgovskega stanu, to pa pomeni našega gospodarstva. V vrsti socialnih reform so se uvedla pri nas vsa mogoča zavarovanja, celo takšna, o katerih koristnosti in potrebnosti bi se moglo govoriti. Izvedena so bila zavarovanja, ki so zahtevala znatne napore ter tudi angažirala državni fiskus.

Če je sploh kje nujna rešitev socialnega zavarovanja, potem je to predvsem nujna za trgovce. Brez socialno zavarovanega trgovskega stanu ni pravičnega toka v gospodarstvu. V trenutku, ko se neha gospodarstvo razvijati ali ko doživi le najmanjši zastoj v svojem rednem življenju, doživi vsa dežela udarec, ki v normalnih časih morda niti ne bi bil tako usoden. V času pa, kakršnega danes preživlja Evropa, bi mogel biti naravnost usodne važnosti.

Zgodovina nas uči, da je bila v mnogih državah v kritičnih časih odločilne važnosti večja ali manjša sila trgovskega stanu. To je tudi popolnoma razumljivo, ker je trgovski stan oni, skozi katerega gre vse narodno dobro, tako v izdelkih ko v surovinah in v denarju. V trenutku, ko nastanejo v trgovskem stanu nedostatki, more

doživeti kroženje narodnih dobrin defekt in vsa država to občuti.

Nerešeni problemi enega stanu so stalna rana, ki se vedno bolj veča in grozi, da postane nevarna za vse telo. Razume se, da organizem, ki ima v sebi neke nedostatke, ne more opravljati funkcij, kakor bi bilo treba.

Današnji čas zahteva od trgovca železnih živcev. Vsak dan pomeni za njegovo premoženje in za njegov obstoj resno nevarnost. Stevilne nevarnosti preže nanj v zasedi ter ga čakajo na vsakem koraku. Že najmanjša neprevidnost zadostuje, da se njegovo delo skozi desetletja v hipu sesuje v prah. Ostal bo na ulici, zapustil ga bodo prijatelji ter zatajila ga bo družba.

Ta zavest stalno tišči trgovca in to mu slabi živce. Z dobro rešitvijo socialnega zavarovanja trgovcev bi nakrat prenehala skrb za bodočnost. Z večjo voljo za delo bi se mogel potem posvetiti trgovcu svojemu poslu. Delal bi v mnogo bolj ugodnem razpoloženju, če bi vedel, da mu je družba, za katero dela ves dan, zagotovila minimum, ki mu je potreben za obstoj. V takšnih okoliščinah bi vse naše gospodarsko življenje, pa tudi vse naše družabno hitreje napredovalo in se razvijalo k srečnejši bodočnosti.

Socialno zavarovanje trgovcev je mnogo lažje rešljiv problem, kakor je bilo na primer zavarovanje kmetovalcev ali zasebnih nameštencev. Kakor skoraj noben drug stan pri nas, ima trgovski stan svoje velike fonde, ki bi mogli zagotoviti socialnemu zavarovanju

trgovcev znaten dotok sredstev.

Na tej podlagi bi se moralo razpravljati o vprašanju socialnega zavarovanja trgovcev in takoj bi se videlo, da je potreben za izvedbo socialnega zavarovanja trgovcev prav za prav samo neznaten napor države, pa bi se ta misel mogla uresničiti.

Danes, ko je naša država vsa v znaku reform za dokončno ozdravljenje notranjih razmer ter reform za odpravo vseh večjih nedostatkov, je najbolj primeren trenutek, da se to vprašanje presodi trezno in objektivno. S pravilno rešitvijo tega vprašanja bi rešili odločujoči činitelji v državi eno svojih najbolj važnih nalog.

Dostavili bi še k tem izvajanjem, da bi postala rešitev vprašanja zavarovanja trgovcev posebno aktualna, če bi se pravice banovine Hrvatske razširile na vse druge banovine, kar se bo vsekakor moralo zgoditi. V tem primeru pač ne bi bilo nikakega resnega zadržka, da se v posameznih banovinah izvede socialno zavarovanje trgovcev. Zlasti v naši slovenski banovini bi bili dani vsi pogoji za rešitev tega vprašanja. Zato je potrebno, da trgovska združenja temu vprašanju zopet posvečajo svojo pozornost.

Zunanja trgovina

Izvoz naše živine v Italijo se razvija v redu in brez vseh zadržkov.

Turška vlada je odbila podaljšanje trgovinske pogodbe z Nemčijo.

Plovba skozi Sueški prekop ne bo ovirana, kakor sporoča angleško mornariško ministrstvo.

Za tovarne kmetijskih strojev in za trgovce s temi stroji

Tovarne in trgovce, ki se namestavajo udeležiti splošne kmetijske razstave v Nišu dne 29 in 30. septembra, opozarjamo, da dobijo pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za prijavo udeležbe posebne tiskovine. Razstava se ne priredi le za stroje in kmetijsko orodje, marveč tudi za gnojila, preparate za zatiranje rastlinskih in živalskih bolezni ter vseh škodljivcev itd.

Kakšen bo donos letošnje sladkorne kampanje

Tehnični upravnik sladkorne tovarne v Belem Monastiru je izjavil, da se pričakuje, da bo dal letošnji pridelek sladkorne repe okoli 100.000 vagonov sladkorne repe. Računa se, da bo imela sladkorna repa letos okoli 17 odstotkov sladkorja. Nekaj se bo izgubilo sladkorja v sladkorni repi ter se more pričakovati, da se bo iz 100.000 vagonov sladkorne repe dobilo v vsem 12.800 vagonov sladkorja. 1. septembra so bile vse sladkorne tovarne že v obratu. Na dan morejo sladkorne tovarne predelati po 141 vagonov sladkorja. Prvi letošnji sladkor se bo začel razpošiljati že ta mesec.

Rudnik Trepča zopet obratuje

Dosežen je bil sporazum med delavstvom in vodstvom rudnika. Delavci so mogli uveljaviti skoraj vse svoje zahteve. Rudnik obratuje zopet normalno. Tako se je izkazalo, da so bile radikalne odredbe rudnika čisto odveč.

Živahen obisk Maribora v avgustu

V zvezi z Mariborskim tednom, ki je zabeležil letos rekorden obisk, je bil tudi tujski promet zelo živahen. V avgustu je prenočevalo v gostiščih vsega skupaj 1949 tujcev s 4656 nočninami. Jugoslovani so bili 1197 (3257 nočnin) in Nemci 584 (1068 nočnin). Če ne bi imel Mariborski teden drugega uspeha, bi ga imel že zaradi tujskega prometa, ki je v avgustu vsako leto izredno živahen.

Število klirinških sporazumov na svetu

Po podatkih Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu je bilo na vsem svetu dosedaj sklenjenih 178 klirinških sporazumov. Od teh odpade na: Nemčijo 35, Italijo 28, Turčijo 23, Grčijo 19, Bolgarsko 18, Madžarsko 17, Romunijo 16, Jugoslavijo 14, Belgijo 13 in na Švicarsko 12 klirinških sporazumov.

Ruski izvoz lesa v Nemčijo

Nemčija je skoraj v vseh letih vedno uvažala znatne količine ruskega lesa, vendar pa so bile tudi dobe, ko je padel ta uvoz na minimum. Tako ni Nemčija v prvih povojnih letih ter zadnja leta kupovala ruskega lesa. Ruski izvoz lesa v Nemčijo se je gibal takole (v tisoč tonah): 1. 1930 1.903, 1931 1.097, 1932 858, 1933 1.338, 1934 1.695 in 1935 1.911 tisoč ton. Po letu 1935 se je ruski izvoz lesa, kakor omenjeno, skoraj popolnoma ustavil.

barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika snajce, vrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Davčni svetovalec

Znižanje prodajne cene za sladkor

G. A. V. v C.

Vprašanje: Trošarina na sladkor se je z dnem 1. septembra 1939. znižala, vendar so trgovci s tem dnem dolžni znižati prodajno ceno na sladkor za isto vsoto. Ker pa imam v zalogi sladkor, za katerega je bila plačana trošarina v neznižani izmeri, sem mnenja, da tega sladkorja nisem dolžan prodajati po znižani ceni.

Odgovor: Po § 2. uredbi o izpremembi in dopolnitvi zakona o državnih trošarinah z dne 19. avgusta 1939. se je državna trošarina znižala za 100 kg od din 750— na din 700—, torej za 1 kg za 50 par. To znižanje velja od 1. septembra 1939. dalje, a istočasno se mora za toliko znižati tudi cena sladkorja v prodaji. Znižanje trošarine je torej pogoj znižanja cene sladkorja tako, da so trgovci dolžni po znižani ceni prodajati samo oni sladkor, katerega dobijo po znižani trošarini, to je oni sladkor, ki zapusti tovarno, ki plača to trošarino, po 1. septembru 1939., od katerega dne jo plačuje v znižani izmeri. To je tem bolj gotovo, ker tudi razpis ministrstva financ z dne 22. avgusta 1939., br. 55266, izrečno navaja, da se od 1. septembra 1939. mora znižati tudi cena sladkorja za ta iznos znižane trošarine, torej je tudi ministrstvo tega mnenja, da je znižanje državne trošarine predpogoj znižane cene v prodaji.

Izvršitev razsodb upravne sodišča

G. S. H. v C.

Vprašanje: Upravno sodišče je že pred dvema letoma v moji davčni zadevi na tožbo izpodbijano odločbo razveljavilo, vendar se s tem položaj ni nič izpremenil, ker je upravno sodišče odločbo le razveljavilo, ni pa odredilo, da se izpodbijani davek odpiše. Prosim, kaj naj ukrenem da bi se zadeva premaknila z mrtve točke?

Odgovor: Upravno sodišče, na katero je dopustna tožba šele potem, ko se je izžepala administrativna instanca, to je po zakonu kasacijska instanca, to se pravi njegove razsodbe se omejujejo na dejansko in pravno razmotrivanje spora. Pri tem se razsodi le, ali ustreza izpodbijana odločba zakonu ali ne. Ako pride upravno sodišče do zaključka, da se je izpodbijano odločbo kršil zakon, potem izpodbijano odločbo razveljavi in odredi, da se o sporu iznova odloči. Upravno oblastvo je pri novi odločbi vezano na pravno naziranje, katero izreče v razsodbi upravno sodišče. Dolžno je, da upošteva vse ono, kar je odredilo upravno sodišče. Ako upravno sodišče izpodbijano odločbo razveljavi, bodisi zato, ker se je kršil zakon, bodisi zato, ker je bil postopek pomanjkljiv, je oblastvo, katero je izdalo razveljavljeno odločbo, dolžno, da umakne izpodbijano odločbo, ne da bi tudi odpisalo odpada-joči davek, pa se mora odmera obnoviti in pri tej priliki odpraviti pomanjkljivost postopka. O tem je obvestiti stranko s pripombo, da se ji bo uspeh obnovitve po izvršitvi sporočil in da bo imela pravico se eventualno zopet pritožiti proti odločbi prve instance.

Stev. 11.925/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje za Obratno upravo Zabukoveca na dan 20. septembra 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo kompletnega agregata za električno varjenje od 20 do 300 Amper. Ostali pogoji pri rudniku.

Državni rudnik v Velenju
dne 2. septembra 1939.

Ako na podlagi razsodbe upravnega sodišča, ki je odločbo razveljavilo, finančna uprava nič ne ukrene, je porabiti določilo čl. 43. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, ki se dobesedno glasi: »Ako zahtevajo razsodbe državnega sveta in upravnih sodišč izdajo novega upravnega akta in ga upravno oblastvo ne izda v treh mesecih od dne, ko mu je bila vročena razsodba, ima oni, v čigar korist se je izrekla razsodba, pravico, da se pritoži na državni svet.

Državni svet izda v tem primeru odločbo, ki popolnoma nadomešča upravni akt.« Tako pritožbo na državni svet je kolkovati s kolkom za 30 din.

V praksi je bilo že več pritožb te vrste, vendar nam do zdaj ni znano, da bi državni svet izdal upravni akt, ampak državni svet pritožbo pošlje v poročanje finančni upravi, ki v takem primeru izdajo upravnega akta pospeši.

»Cestni fond«

G. P. S. v Š.

Vprašanje: Od davčne uprave sem dobil opomin, naj plačam za

cestni fond znesek po din 75—, pa ne vem, ali sem dolžan znesek res plačati in zakaj.

Odgovor: Po vsej priliki gre za letno davščino po čl. 10. uredbi o državnem in banovinskem skladu, ki je stopila v veljavo dne 1. julija 1938. in se torej mora plačati ta davščina za poldrugo leto. Znesek po din 75— se za to dobo mora plačati ali za motocikel ali pa za kočijo in vozove na vzmeteh. Zato znaša namreč letna taksa din 50—. Ako imate motocikel ali kočijo ali voz na vzmeteh, je vsekakor na podlagi te uredbe davčna uprava upravičena terjati navedeni znesek.

prodajalci pa imajo tudi to napako, da sicer dobro poznajo blago, da pa ne znajo kupcu dobro razložiti prednosti blaga. Na drugi strani pa tudi ni dobro, če kdo pripoveduje kupcu o blagu tako na široko, da ga že dolgočasi. Treba je pač dobro vedeti, kaj kupeca zanima, kaj mu more imponirati in kaj ga ne zanima. Kupcu se ne sme povedati premalo, a tudi ne preveč! Kakor povsod je tudi tu srednja pot najboljša pot.

Varovati se je tudi tujih izrazov pri opisu blaga, ki jih kupec ne pozna. S takšnimi besedami ni kupcu prav nič pomagano, ker si pod njimi ne more nič predstavljati. Zelo ustrezno pa je kupcu s pojasnili, kako se blago pravilno uporabi. Ta novodila dostikrat odločijo o uspehu kupčije.

Polovico potnih stroškov si prihrani

Kdor potuje v prvi polovici meseca septembra v Ljubljano. Dne 2. septembra se je začel Ljubljanski jesenski velesejem, ki traja do 11. septembra. Kdor si velesejem ogleda, ima brezplačen povratek. Na odhodni postaji se mora kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumena železniška izkaznica, ki velja din 2—. V Ljubljani, na velesejemskih blagajni, se bodo izdajala potrdila o obisku velesejma, nakar velja vsakemu stara karta in pa železniška izkaznica za brezplačno vožnjo na tisto postajo, s katere je odpotoval. Ta olajšava velja za potovanje v Ljubljano od 28. avgusta do 11. septembra, za povratek pa od 2. do 16. septembra.

Trgovskemu naraščaju!

V napetih časih

Trgovci pride veliko med svet ter občuje z mnogimi ljudmi, zato tudi marsikaj izve, kar drugi ne vedo. Naravno je zato, da mnogi pričakujejo od trgovca, da jim mora vedno povedati mnogo novic. Marsikdo se čuti od tega mnenja ljudi počaščen in to ga zapelje, da sporoča naprej novice, v katere niti sam dosti ne verjame. To pa je napačno, ker more neresnična vest povzročiti mnogo nepotrebnega razburjenja ali pa celo napraviti še večjo škodo.

Zato je treba, da je trgovec zelo previden, kadar pove naprej novice, ki jih je slišal. O čemer ni popolnoma prepričan, da je resnično, naj raje zadrži za sebe. Saj vsi vemo, kako se vesti hitro povečujejo. Zgodila se je n. pr. železniška nesreča in en potnik je bil ranjen. Nekdo že pravi naprej, da je bil ubit, tretji bo govoril že o dveh ali več mrtvih in nazadnje se bo razširila vest, da sta trčila dva vlaka in da je bilo vse razbito. Tako nastajajo razne tatarske vesti, ki silno razburjajo ljudi in ki morejo onim, ki širijo te vesti, čeprav se čutijo popolnoma brez krivde, povzročiti še velike neprijetnosti.

Glede novic je najboljša pravilo, da človek pravi naprej le stvari, ki jih je sam videl in sam čital. Kar prinašajo časopisi, seveda tudi ni stoodstotno vse res, vendar pa so te vesti vendarle prekontrolirane in zato tudi verodostojne. Trgovec naj zato čita liste, in sicer tudi takšne, ki v njegovem kraju

niso splošno znani, pa bo mogel svojim odjemalcem postreči vedno z zanesljivimi vestmi.

V tako napetih časih, kakor je sedaj, nastaja tudi med prebivalstvom tako imenovana vojna psihoza. Častna dolžnost trgovca je, da tej bolezni ne podleže. To je pa tudi v njegovem lastnem interesu, ker se trgovina mnogo lepše razvija, če so ljudje mirni, kakor pa če so razburjeni, če divje nakupujejo blago ali če samo kopirajo svoj denar, da je vedno več mrtvega kapitala, namesto da bi med ljudmi krožeči denar oživljal gospodarsko življenje. Vsak trgovec mora zato s svojo preudarno besedo nastopati proti vojni psihozi in opozarjati ljudi s konkretnimi dejstvi, da ni te nevarnosti, kakor si domišljujejo. V današnjih časih to tudi ne bo težko, ker je nevtralnost naše države zagotovljena, zagotovljena pa tudi to, da bo ta nevtralnost spoštovana.

Vse to, kar smo tu omenjali, se tiče sicer v prvi vrsti trgovcev, a prav tako tudi pomočnikov in vajencev. Kajti čim mlajši je človek, tem manj je kritičen, tem manj pazi na besede. Zato naj velja za vse pomočnike in vajence načelo, da ne pravijo več, kot pravi njihov šef. Še bolj pa je, če nasvetujejo vsem odjemalcem, ki so željni novic, da govore s šefom.

Prav tako kakor šef morajo tudi pomočniki nastopiti proti vsaki vojni psihozi. Dobra trgovina se pozna tudi po tem, da se iz nje ne širijo nobene alarmantne vesti.

Praktični nasveti

Ali se naj potrdi vsako naročilo?

Pred kratkim se je neke razpravljalo o tem vprašanju in nekateri so bili mnenja, da ni treba potrditi vsako naročilo, zlasti ni potrebno potrdilo takrat, kadar se je kupčija gladko razvijala. V teh primerih zadostuje, če se pošlje račun, kakor so trdili nekateri. Nekateri pa so bili nasprotnega mnenja ter poudarjali, da je treba potrditi vsako naročilo. Svoje mnenje so utemeljevali takole:

Ali naj bo potrdilo samo ugotovitev, da se je naročilo prejelo? Če ima potrdilo samo ta namen, potem račun res zadostuje. Toda potrdilo nima samo tega namena, temveč še neki drugi važnejši.

Vsak trgovec, vsako podjetje živi od naročil, ki jih dobi. Ta naročila niso nekaj samo po sebi razumljivega, temveč je treba dostikrat za nje trdo delati, in so zato tudi dostikrat težko pričakovana. Ali je potem še treba razpravljati, če je potrebno ta naročila potrditi in sporočiti, da bodo gladko izvršena in se pri tem še za naročila zahvaliti. Posebno poslednje je važno, da se odjemalcu zahvalimo. Če nam kdo odpre vrata, če nam da ogenj za cigareto, se mu zahvalimo. Zakaj se mu ne bi tudi zahvalili, kadar nam da naročilo? Morda zato ne, ker na-

ročnik ne pričakuje nobene zahvale. Ne recimo to, ker vsi vemo, da lepa beseda vedno tudi dobro mesto najde. Nikomur se ne zamerimo, če smo pozorni do njega. In zahvala je pozornost!

Saj je lahko zahvala čisto kratka. Lahko je tudi natiskana, da se pošlje kot tiskovina. To velja le malo. Ponavljamo, da je treba naročilo potrditi, pa naj bo veliko ali malo.

Kdor še vedno misli, da se ni treba zahvaliti za vsako naročilo, naj pregleda svojo mapo ali svojo kartoteko odjemalcev. Našel bo v mapah polno odjemalcev, s katerimi je imel vedno mnogo pisarij, ki so imeli vedno neke posebne želje in ki so dostikrat prav grdo sitnari. Koliko korespondence je bilo treba, da so se potolazili ti odjemalci in da niso bili izgubljeni za podjetje. Nasprotno pa se najdejo v mapah tudi odjemalci, pri katerih se je kupčija vedno gladko razvijala, da ni bilo v njih mapah nič drugega ko naročilnica in potrdilo o plačanem računu. Ti so idealni kupci. Za slabe je porabil trgovec vse polno časa, izdal denar za znamke, za dobre kupce pa ni storil nič. Tu ni bila potrebna nikaka korespondenca. Ali res mislite, da bi bila pri teh dobrih kupcih kratka zahvala odveč?

Vsako naročilo je treba potrditi.

Če že ne iz drugega razloga, da se napravi lepa gesta, da se za naročilo zahvalimo. Grobelnik Gustav:

Kaj hoče vedeti odjemalec?

V nekem švicarskem listu se pritožuje neki kupec, da mu v trgovinah premalo vedo povedati o kakovosti blaga. Piše, da mu v trgovinah dostikrat o kakovosti blaga ne vedo povedati nič več, kakor da je to blago boljše od drugega in drugo manj dobro. Večinoma da je moral kupec sam s primerjavo raznih vzorcev ugotoviti, katero blago je boljše. Očitek švicarskega kupca je precej utemeljen, ker se dostikrat najdejo prodajalci, ki mnogo premalo poznajo blago, ki ga prodajajo. Nekateri

Gradnja trgovskih ladij v letu 1938.

Pomen ladjedelnic v Trstu in Tržiču

Lansko leto je bilo za vse industrije ladjedelstva nekako leto prebujenja. Pričelo se je povsod z zelo živahno delavnostjo in v morje je bilo že takoj v prvih mesecih spuščeni več velikih ladij, ki po teži prekašajo vse po vojni zgrajene ladje. Ta delavnost se je zlasti očito opazila, ker je po letu 1931. nastalo nekako mrtvilo v ladjedelstvu, ki je zelo vplivalo na ostareitev ladij, ker se med tem niso sorazmerno niti popravljale niti obnavljale. Pospešitev gradnje je torej prišla pravočasno, da nadomesti večji del starih brodov, ki so bili v službi od vojne sem in da izpopolni novo nastale potrebe.

Največ ladij je v lanskem letu splovila Anglija, in sicer za 1 milijon 30.375 ton, takoj za njo pa je Nemčija s 480.797 tonami. Sledi jima Japonska s 441.720 tonami, nato Holandija z 239.845 tonami, USA z 201.251, Švedska, Danska in končno Italija, ki je splovila lani ladij za 93.503 ton. Največ je seveda zgradila Anglija s 34% vsega, kar je bilo na tem polju storjenega lani. Velik napredek pa je pokazala tudi Nemčija, ki počasi zavzema spet mesto, kot ga je imela v času svoje največje moči v trgovinski mornarici, to je v letu 1914. Ostale države, razen Japonske, so bolj ali manj le izpopolnjevale svoja trgovinska brodovja in nadomeščale stare ladje z novimi.

Seveda ta slika ne more nuditi dejanskega in resničnega položaja v svetu, marveč le prerez, saj vidimo, da nekatere države v njej sploh niso omenjene, čeprav niso kot trgovinske pomorske sile tako malo pomembne. Vendar pa bi nas tu na kratko le zanimalo stanje italijanskega ladjedelstva in to zlasti zato, ker vrše velik del teh gradenj ladjedelnice, ki leže v Trstu in Tržiču.

Po zgornjih številkah vidimo, da je Italija lani zgradila ladij za 93.503 tone. Od tega pa odpade na zunanja naročila 63.388 ton, torej dve tretjini. Šele ob koncu lanske-

ga leta pa je Italija pričela spet z veliko naglico večati svojo trgovinsko mornarico, tako da je bilo tedaj v gradnji za 161.470 ton, v januarju letos pa že skoraj za 100.000 ton zgrajenih ladij. To je posledica abesinske in španske vojne, ko so bile ladjedelnice zaposlene za gradnjami vojnih ladij in z deli za druge države ter tedaj država ni mogla skrbeti za svojo trgovinsko mornarico, ampak šele kasneje. Točnejšo sliko nam bo zato dal pregled čez triletno dobo, to je od začetka 1936 do začetka 1939. V teh letih je narasla italijanska produkcija na 829, ako vzamemo leto 1936, kot 100. Da je ta skok zelo velik, bo postalo vidno šele, če primerjamo z ostalimi državami, zlasti z Anglijo, kjer je zrasla produkcija le na 120, v Nemčiji na 126, v Japonski na 149 in v Franciji na 121. Italijanske ladjedelnice so bile v teh letih nekako mobilizirane, če upoštevamo, da so v prejšnjih letih, zlasti takoj po letu 1931, komaj životarile in niso igrale nikake pomembnejše vloge tako doma kakor tudi v inozemstvu.

V novejšem času kaže spet, da se bodo povečala zunanja naročila pri italijanskih ladjedelnicah in to zaradi pomanjkanja surovin za domače gradnje. Države naročiteljice dobavijo same vse potrebne surovine, tako zlasti Poljska, kar sicer zelo zmanjša trgovski učinek. V tem času pa se vsekakor obeta italijanskim ladjedelnicam še precej dela in visokih števil v statistikah.

»Službeni list«

Kr. banske uprave dravske banovine z dne 6. septembra objavlja: Ukaz o razpustu senata — Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Uredbo o izločitvi katastrske občine Nemilje v krajskem okraju iz območja okrajnega sodišča v Škofji Loki in pripojitvi k območju okrajnega sodišča v Kranju

Dobave - licitacije

Nabava motvoza in pisarniških potrebščin. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za dobavo motvoza in drugih pisarniških potrebščin. Licitacija bo dne 20. septembra t. l. ob 11. uri v pisarni ekonomskega oddelka.

Direkcija drž. rudnika v Kakmju sprejema do 13. in 20. septembra ponudbe za dobavo jelovega jamskega lesa.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 16. septembra ponudbe za dobavo raznih kovin in zlitin, drenovih palic in jesenovih držal za krampe, smirkovega platna, smirkovega papirja, papirja za poliranje, steklenega papirja, jadrnine, platna, sukanca, konjske žime, gumbov za tapetnike, bombažnega platna, risalnih miz, fotografskih potrebščin, zračnega kompresorja; dne 19. septembra bo licitacija za dobavo raznega azbestnega materiala.

LICITACIJE:

Dne 12. septembra se bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani sklepala pismena pogodba za dobavo pribora in rezervnih delov za motorne vozove, konzol, raznih vijakov, žičnikov i. dr.; 14. in 15. septembra raznih olj za avtomobile in pocinkane železne žice; 18. septembra države za lopate in krampe; 19. septembra ročnih lesenih vozikov; 20. septembra držal za lopate; 1. oktobra naprave za filtriranje.

Dne 13. septembra bo pri Zavodu »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo, licitacija za postavitev nove zgradbe na Ravnjaku; 3. oktobra železnih in aluminijastih kotlov.

Dne 15. septembra bo pri III. oddelku štaba za utrjevanje v Ljubljani ustna licitacija za nabavo večje množine raznih živil.

Dne 14. septembra bo pri 1. oddelku vojnotehničnega zavoda v Hanjčevu pri Skopliju licitacija za dobavo raznih desk (talpi), 25. septembra asfalt-laka, vazeline, grafit, nafte, petroleja, parafinskega olja, mila za pranje, kavstične sode, tovotne masti, ležajskega olja, govejega loja, denaturiran. alkohola, mavca, želatine, cilindrskega olja i. dr.; 28. septembra zakovic, žice, žag, žebeljev, železne pločevine, karbida, vijakov, azbesta, klingerita, manometrov in termometrov.

Dne 20. septembra bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo verige za sidra in dne 21. septembra škopcev raznih dimenzij.

Dne 30. septembra bo pri Vojnosanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo 950 nosil za ranjence.

Razpisane so naslednje ustne licitacije za dobavo mesa za potrebe vojaštva za čas od 1. oktobra 1939. do 31. marca 1940.: dne 7. septembra v Celju, Skofji Loki in Cerknici; 9. septembra v Murski Soboti, Ljubljani in Slov. Bistrici; 12. septembra v Dolnji Lendavi, Mariboru, Ribnici in Boh. Belu; 14. septembra v Ptuj, Novem mestu, Vel. Blokah, Mojstrani in Železnikih.

Dne 11. septembra se bo sklepala v pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena pogodba za dobavo lesenih okvirjev za okna in drugih del za popravilo vojnega objekta v Slov. Bistrici; 21. septembra za barvanje fasade, oken in vrat voj. objekta vojašnice »Kralja Petra I.« v Ljubljani.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Nova javna dela v severni Sloveniji

Zopet zaslužek za brezposelne

Te dni smo poročali, da se bo v kratkem začela regulirati Drava, v glavnem na Dravskem polju, pa tudi v Mariboru samem, za kar je na razpolago oziroma zagotovljenih 17 milijonov dinarjev. Sedaj prihaja vest, da se bo iz milijardnega posojila za javna dela začela tudi regulacija nekaterih drugih rek v Sloveniji, ker se melioracija ne da več odlagati.

V prvi vrsti gre tu za regulacijo Ločnice, močnega potoka ali boljše rečice, ki prevzame vodovje vsega ozemlja od Polskave do Konjic in ki se steka pri Makolah v Dravinjo. Rečica teče po sicer rodovitni dolini skozi ravna polja. Padec je malenkosten, in zato voda le leno teče in pri vsakem nekoliko večjem dežju prestopi bregove. Voda se razliva po poljih, da se je že ves ta kraj spremenil v nekako močvarno, na kateri uspeva jedva kislava trava in še ta zelo slabo. Sedaj bodo poglobili potok in ga uravnali, kar bo stalo kakih 6 milijonov dinarjev, ki so že zagotovljeni. Banska uprava je za priprave že nakazala 70.000 dinarjev. Dela se bodo v kratkem začela in bodo menda v dveh letih končana.

V tesni zvezi s temi deli je tudi regulacija Dravinje same, in to od Makol navzgor. Tudi tu bo treba

strugo poglobiti in tok reke naravnati. Ko bosta obe regulaciji končani, bo prostrano polje ob Ločnici in zgornji Dravinji meliorirano in bo vrglo vsako leto milijonske dobičke poljskega dela.

Poglavje zase je regulacija Pesnice, ki poteka od državne meje preko Slovenskih goric in se izteka v Dravo na Dravskem polju. Ta rečica je bila že pred mnogimi leti v srednjem in ponekod tudi v spodnjem delu regulirana. V srednji Pesniški dolini pa rečica še ni regulirana in tu so zato povodnji vsako leto na dnevnem redu. Letos in lani je bila škoda zbog katastrofalnih povodnji ogromna in je zopet šla v milijone. Zemlja je zelo rodovitna in polja so prostrana. Kmetje pa imajo navadno malo haska, ker jim voda tolikokrat odnese vse sađe, seno, žito itd. in nanese blata in kamna na njive in travnike. Tudi tukaj se bodo razmere zboljšale, če se bo reka regulirala. Stroški bodo seveda precejšnji, bodo pa se prav hitro izplačali, ko ne bo več milijonskih škod.

Za regulacijo Ločnice se je že ustanovila vodna zadruga, za Dravinjo in Pesnico pa se pripravlja. Ker gre za milijonska dela, bo zaposlenih precej delavcev in bodo nekaj zaslužili tudi trgovci in obrtniki.

Sejmi

10. septembra: v Puconcih.
11. septembra: v Loškem potoku, St. Vidu pri Stični, Središču.
12. septembra: v Smartnem pri Litiji, v Dolnji Lendavi, Kamniku, Velikem Mraševu, Ormožu, Mariboru, Loki pri Zusmu.
13. septembra: v Celju, Ptuj, Trbovljah, Dobovi.
14. septembra: v Polšniku, v Žumberku, Golobinjeku, v Petrovčah, Ščavnici, Vitanju, Turnišču.
15. septembra: v Mariboru, Pleterjih, Trbovljah.
16. septembra: v Mokronogu, Raketu, Brežicah, Celju, Trbovljah, Sv. Lenartu pri Laškem.

Raxon
UNIČI VSE PODGANE

Prosta prodaja glasom min. za soc. pol. in nar. zdravje štev. 10.231/1936

Proizvod: UNIO družba, Maribor

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. z. av.

LIUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda, konte, štrac, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Nemčija je še vedno glavni kupec romunske nafte

Iz uradnih podatkov je razvidno, da je Nemčija še vedno glavni kupec romunske nafte. V prvih petih mesecih je znašal ves izvoz romunske nafte 1,9 milijona ton proti 1,75 milijona ton v prejšnjem letu. Od tega izvoza je prevzela Nemčija 30%, na drugem mestu je s 15 odstotki Anglija, dočim je Italija šele na tretjem mestu. Nazadovol je izvoz romunske nafte v Francijo, Egipt in Gr-

čijo. Romunija je izvozila več nafte, čeprav letos njena proizvodnja stalno nazaduje. Povečati je mogla zato izvoz le na ta način, da je posegla po svojih rezervah.

Doma in po svetu

Jugoslavija ni mogla tako siljajno proslaviti rojstni dan kralja Petra II., kakor se je pripravljala, ker so bile vse javne manifestacije odpovedane. Kljub temu pa je vse prebivalstvo Jugoslavije moglo dokazati, da je v popolni slogi združeno okoli svojega kralja in da je njegov rojstni dan resnični narodni praznik.

Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle je sprejel v svečani nastopni avdienci novega španskega in turškega poslanika.

Imenovani so trije novi slovenski generali, in sicer so postali generali polkovniki: Otmar Langerholz, Adolf Killer in Ferdinand Janež.

Uprava banovine Hrvatske je izdala uredbu o zastavah. Po tej uredbi se razobeša na poslopih, v katerih so uradi skupne države, samo državna jugoslovanska zastava. Na javnih poslopih banovine Hrvatske bo visela hrvatska zastava na desni, državna pa na levi strani. V krajih, kjer je srbska večina, pa bo na levi strani državne visela še srbska zastava. Zasebniki morejo razobešati zastave po svoji volji.

Zagrebaški konzularni zbor je obiskal novega bana dr. Šubašica ter mu čestital k imenovanju. V imenu konzularnega zbora je govoril italijanski generalni konzul.

Južno-slovanski izseljenci v Južni Ameriki so z veliko nestrpnostjo sledili vestem o pogajanjih za sklenitev sporazuma med Hrvatmi in Srbi. Ko je bil sporazum sklenjen, so ga vsi izseljenci pozdravili z največjim navdušenjem, ker so dosedanj notranji boji samo škodovali ugledu Jugoslavije v tujini.

»Zagrebački list« poroča, da je prišel v Zagreb lep osebni avtomobil, ki ga je dalo predsedništvo vlade na razpolago dr. Mačku. To je samo po sebi razumljivo, ker je dr. Maček podpredsednik vlade.

Dr. Scholl, eden prvakov HSS, je govoril na velikem shodu svoje stranke v Osijeku ter med drugim dejal: S sporazumom je bilo izvršeno veliko dejanje. Hrvati se ne bore za to, da bi drugim narodom vsilili suženjstvo, kakor se tudi ni borila junaška srbska vojska za to, da bi komur koli vsilila suženjstvo.

Ban dr. Šubašić je razrešil župana v Dubrovniku njegove dolžnosti.

Dr. Krnjević, ki je bil od 1. 1928. dalje v tujini, se je vrnil v Zagreb. V ponedeljek je obiskal dr. Mačka v Kupincu.

Na rojstni dan kralja pridejo v promet poštne znamke v korist Jadranske straže. Znamke bodo nominalne vrednosti po 50 par, 1, 1-50 in 2 din, skupno 5 din, z dodatkom v korist Jadranske straže pa bodo veljale 8-50 din skupno.

Plovbo na Jadranu so naše paroplovne družbe zaradi mednarodne situacije zelo omejile in uvedle zimske red vožnje. Dosedaj je imel Split vsak dan zvezo s Susakom, sedaj jo bo imel le trikrat na teden. Z Dubrovnikom je imel Split zvezo dvakrat na teden, sedaj jo bo imel le enkrat.

Letošnji pridelek konoplje se ceni na 3.500 do 4.000 vagonov. Za domačo potrebo pa nam zadostuje 500 vagonov.

Novi sodni kolki po 0-50, 1, 2, 5, 10 in 25 din pridejo 15. septembra v promet. Izdani so bili na podlagi uredb o gradnji in opremitvi sodnih poslopij ter o ureditvi zemljiških knjig.

Anglija bo poslala za prve vojne operacije v Francijo 20 motoriziranih divizij ter potrebno število pomorskih in letalskih edinic.

Uradno se sporoča ustanovitev češkoslovske legije na Poljskem. Legija šteje že 60.000 moč ter je pod poveljstvom generala Prchale. Legija je v noči od ponedeljka na terek stopila že v borbo.

Vsi Nemci zapuste Carigrad. Posebna turška ladja jih bo prepegljala iz Carigrada na Bolgarsko.

Večina nemških državljanov v Angliji je bila internirana v poseb-

nih taboriščih. Državljeni bivše Češkoslovske se ne bodo smatrali v Angliji kot državljani neprijateljske države. Tudi z begunci iz Nemčije in Avstrije se bo postopalo na poseben način.

V Nemčiji je bila uvedena smrtna kazen za celo vrsto dejanj proti varnosti države. Tako za vse, ki bi koga nagovarjali, da ne stori svoje dolžnosti v vojski. Tudi oni, ki bi imeli svoje radijske aparate odprte tako, da morejo tudi drugi ljudje poslušati vesti tujih radijskih postaj, se morejo kaznovati s smrtjo. Poostrene so tudi kazni za vojaške begunce.

Nemški minister za gospodarstvo je odredil, da morajo vse trgovine, ki prodajajo tobak in alkoholne pijače, napraviti inventar o svojih zalogah. Drž. trošarina na tobak in alkoholne pijače bo zvišana za 20%.

Skoraj vsi potniki na ladji »Athene« razen onih, ki so bili zadeti od torpeda, so bili rešeni. Angleška vlada sporoča, da je bilo ugotovljeno, da se je ladja potopila zaradi nemškega torpediranja. Listi naglašajo, da pomeni torpediranje trgovske ladje brez predhodnega opozorila in dokler ni zagotovljena rešitev potnikov, težko kršitev mednarodnih določb, ki jih je podpisala tudi Nemčija.

Grški parnik »Costi« je naletel na nemško mino in se potopil. Posadka parnika je bila rešena.

Italijanski listi bodo od 9. septembra dalje izhajali le na 4 straneh, da se omeji poraba celuloze.

Radio Ljubljana

Petek, dne 8. sept. 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Plošče — 9.45: Verski govor (dr. Filip Terčelj) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe — 11.00: Kmečki trio, vmes teret sester Fink — 12.30: Godbe na pihala (plošče) — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 17.00: Domača uporaba sadja (Fr. Kafol) — 17.30: Trboveljski pevski jazzkvartet — 18.15: Prenos v veleselja — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: Plošče — 20.30: Koncert operne glasbe, Sodelujejo: ga. Mila Kogejeva, Friderik Lupša in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 9. sept. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: O slutnjah (prof. dr. Emil Hrovat) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: O zunanji politiki (dr. Kuhar) — 20.30: Po mejiški dolini. Večer z naše severne meje. Besedilo pripravil dr. France Sušnik, izvajajo člani rad. igr. družine, sodelujejo Fantje na vasi — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, 10. sept. 8.00: Godba »Zarja« — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček) — 10.00: Zbor delavskega glasbenega društva in kvartet sester Stritar ob spremljevanju harmonike (A. Stanko) — 11.30: Plošče — 12.15: Koncert narodnih pesmi, poje gđ. Carmen Antić, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 17.00: Obretna mera in kmečko gospodarstvo — 17.30: Prenos v veleselja: Tekma harmonikarjev — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Naše rudarstvo in topilništvo nekdanj in sedaj — 20.00: Plošče — 20.30: Koncert. Sodelujejo: Ivan Rueh (tenor), prof. M. Lipovšek (spremljava) in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe v veleselja.

Ponedeljek, 11. sept. 12.00: Audran: La Mascotte, opereta (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 18.00: Zastrupljenja v obratih in obrth (dr. Joža Herfort) — 18.20: Plošče — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Zanimivosti — 19.40: O starodavnem mestu Senju — 20.00: Ze poje lovski rog. Pisan glasbeni večer — 21.00: Koncert ruske glasbe (radijski orkester) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe v veleselja.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

listega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Z globoko potrtem srcem sporočamo prežalostno vest, da je po kratkem in mučnem trpljenju Bogu vdano preminul naš nadvse ljubljani soprog, oziroma sin, oče, tast, stari oče, brat, svak, stric, gospod

Franc P. Zajec

meščan ljubljanski, optik, posestnik ltd.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo dne 6. septembra 1939. ob 5. popoldne, z doma žalosti, Privoz št. 12. k Sv. Križu, kjer ga bomo položili v rodbinsko grobnico k večnemu počitku. Sv. maša zadušnica bo v četrtek 7. septembra 1939. ob 7. zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana-Vrhovsko dne 4. septembra 1939.

Milovan Zajec, sin	Marija Zajec, soproga	Frane Zajec, oče
Mira por. inž. Poljanšek, hči	Nada por. Wellguny, hči	Vidojka Zajec, hči
Herta Zajec, snaha	Inž. Lojze Poljanšek, zet	Gustav Wellguny, trgovec, zet
Mirjan, Gusti, Milči, Lojzek, vnukinja in vnuki		
Rodbine: Inž. Rudolf Zajec, Parkelj, Sikošek in Vehovar		